

Opetushallitus
PL 380
00531 Helsinki

Kajaanin kaupungilta on pyydetty lausunto esiopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnokseen. Lausunto on toimitettu lausuntopalvelu.fi -verkkosivulle 9.12.2024.

Lausuntoon on pyydetty kommentteja esiopetuksen opettajilta, varhaiskasvatuksen erityisopettajilta, päiväkodin johtajilta sekä varhaiskasvatuksen hallinnolta.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksen lausunto

Lukuja 1-3 koskevat huomiot

Palautetta ja konkreettisia muutosehdotuksia perusteluonnoksen LUKUUN 1. Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

- Perusteluonnoksessa esitetyt termimuutokset ovat hyviä, kuvaavia ja tuovat selkeyttä sekä luettavuutta perustetekstiin.

Palautetta ja konkreettisia muutosehdotuksia perusteluonnoksen LUKUUN 2. Esiopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

- Inklusion periaate tuodaan perustetekstissä vahvasti esille ja sen merkitystä korostetaan läpi opetussuunnitelman perusteluonnoksen. tämä luo vahvan tuen esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseen ja esiopetuksen toteuttamiseen inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.
- Esiopetussuunnitelmaan kirjattu arvoperusta on kuvattu laajasti. Lapsen edun ensisijaisuus on nostettu perusteluonnoksessa ohjaavaksi arvoksi, mikä on erittäin hyvä lisäys.
- Esiopetussuunnitelmaan kirjattu esiopetusikäisen lapsen oikeus saada täydentävää varhaiskasvatusta on hyvä lisäys. Tämä ohjaa toiminnan järjestämistä ja liittämään esiopetuksen lähemmäs varhaiskasvatusta.
- Leikin ja yhteisöllisyyden korostaminen lapsen esiopetusvuoden aikana on hyvä lisäys suunnitelmaan.
- Esiopetuksen opetussuunnitelmassa mainitaan, että esiopetuksen opetussuunnitelman kirjaaminen jokaiselle lapselle on mahdollista, muttei velvoittavaa. On hyvä kuitenkin huomioida, että esimerkiksi Kajaanissa 99% esioppilaista on täydentävän varhaiskasvatuksen piirissä, ja jokaiselle varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan varhaiskasvatustilain velvoittama varhaiskasvatussuunnitelma. Tässä suhteessa esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatuksen toimintaan keskeisesti liittyvät toimintatavat poikkeavat toisistaan.
- Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on kirjattu osaksi esiopetuksen laajalajaisen osaamisen sisältöjä, voisiko tämän käsitteen ja kohdentaa laajemmin koskemaan koko digitaalista osaamista (vrt. varhaiskasvatussuunnitelman perusteet).

Palautetta ja konkreettisia muutosehdotuksia perusteluonnoksen LUKUUN 3. Esiopetuksen toimintakulttuuri

- Lukuun 3 nostetaan johtamisen ja opetuksen järjestäjän merkitys toiminnan raa-
mittamiselle. Opetussuunnitelman perusteissa tulisi linjata konkreettisemmin
asiaa, osaamisen, vastuiden sekä johtamisen suhteen. Tämä paikallisesti päätet-
tävä asia on hyvin merkityksellinen koko esiopetuksen laadun suhteen.

Lukua 5 koskevat huomiot

Palautetta ja konkreettisia muutosehdotuksia perusteluonnoksen LUKUUN 5. Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki

Luku 5.1 Lapsen oikeus oppimisen ja esiopetuksen osallistumisen tukeen

- Ryhmäkohtaisten tukitoimien korostaminen toiminnan sisällä korostuu esiope-
tuksen opetussuunnitelman perusteissa. Tämä ohjaa ryhmämuotoiseen työs-
kentelyyn ja lasten inklusiiviseen kohtaamiseen esiopetuksen arjen sisällä. Ryh-
mämuotoisten tukitoimien konkreettiset kuvaukset tukevat toiminnan järjestä-
mistä ja suunnittelua.

Luku 5.2 Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot

- Erityisopettajan roolin korostaminen niin ryhmämuotoisessa kuin yksilökohtai-
sissa tukitoimissa on konkreettisesti esitetty ja tukee opetuksen järjestäjän mah-
dollisuuksia kohdentaa resurssia oikea-aikaisesti oikealla tavalla. Valtakunnalli-
nen yhdenvertaisuus alueiden välillä nousee perusteiden ohjaavien, konkreettisi-
ten toimien myötä. Huomioitavaa on haasteet kelpoisen henkilöstön löytämi-
sessä eri puolilla Suomea eli on mahdollista, että opetuksen järjestäjä ei pysty to-
teuttamaan opetussuunnitelman velvoittamia toimia henkilöstön saata-
vuushaasteiden vuoksi.
- Ryhmäkohtaisten tukitoimien kohdentuminen ryhmälle ei vaadi hallinnollista
päätöstä on hyvä asia ja se tukee esiopetuksen järjestämisen suunnittelua toi-
mintavuosisuunnitelman edellyttämällä tavalla.
- Tarvitaan tarkennuksia ja konkretiaa siitä, mitä tukiopeus tarkoittaa esiopetuk-
sessa.

Luku 5.3 Lapsi kohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen

- Lapsikohtaisesti tuen arviointiin nostettu "oppimisvaikeuksien tai esiopetukseen
liittyvien vaikeuksien kuvaamista tukitoimien kannalta tarpeellisin tavoin. Arvi-
oinnissa saa käsitellä ainoastaan tukitoimien suunnitelma ja toteuttamisen kan-
nalta tarpeellista tietoa" on hyvä kohdennus. Tämän perusteella keskiöön nou-
see lapsen oppimisen tuen tarve, johon liittyvät lapsen kognitiiviset, sosiaaliset ja
kehitykselliset tuen tarpeet. Huomion arvoista on, että tulisiko tätä nostaa enem-
män esille, tai tuoda konkreettisesti esille kyseisiä tuen arviointiin liittyviä huomi-
oita?
- Esiopettajan vastuu lapsikohtaisten tukitoimien arviossa korostuu ja on hyvä,
että opettajan vastuut ovat selkeästi kirjattuna perusteisiin. Edelleen on hyvä
muistaa, että lapsikohtaisen arvioinnin tukena on mahdollista ja tervetullutta
myös konsultoida erityisopettajaa.

Luku 5.4 Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukeen liittyvä yhteistyö

- Monialainen ja moniammatillinen yhteistyö ja sen kuvaaminen opetussuunnitelman perusteluonnoksessa on hyvä lisäys lapsikohtaisten tukitoimien suhteen. Mahdollisuus konsultoida opiskeluhuollon ammattilaisten lisäksi ulkopuolisia tahoja on avattu tähän arviointi prosessiin. On kuitenkin hyvä muistaa, että konsultointi monialaisesti näiden vahvojen, lapsikohtaisten tukitoimien suhteen on merkityksellistä ja hyvinkin perusteltua.

Luku 5.5 Esiopetuksen poikkeava järjestäminen lapsen tuen tarpeesta tai terveydentilasta johtuvasta syystä

- Perusteluonnoksessa on kuvattu hyvin selkeästi varhennetun sekä perusopetuksen aloituksen myöhentämisen konkreettiset ja selkeät ohjeistukset perusteluonnoksessa ovat tervetulleet lisäykset, jotka ohjaavat koulutuksen järjestäjää toiminnan suhteen.
- Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on hyvä lisäys esiopetuksen perusteisiin, joka tukee henkilöstöä esiopetuksen järjestämisessä, lisää osaamista ja tukee tuen toteutumista ryhmissä.

Luku 5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

- Paikallisesti päätettävissä asioissa on nostettu esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt. Valitettavasti tämä jää edelleen vain ajatuksen tasolle, sillä kahden erilaisen lainsäädännön alaisia hallintopäätöksiä on mahdotonta yhteensovittaa. Esiopettajien työaikaresurssista iso osa kuluu päällekkäisten, kahden eri lainsäädännön velvoittamien hallintopäätösten valmistelutyöhön, mikä vie aikaa opettamiselta. Tervetullut lisäys olisi konkreettinen kuvaus siitä, miten tämä esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen käytänteiden yhteensovittaminen olisi mahdollista.

Muut huomiot

Muita huomioita esiopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksesta

- Perusteissa mainitaan, että tuki muodostaa jatkumon varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja siitä perusopetukseen. Tämä ei toteudu niin kauan kuin varhaiskasvatus ja esi- ja perusopetus ovat erilaisen lainsäädännön alla. Edelleen on muistettava, että nykyisessä kahden lainsäädännön ohjauksessa esiopetusikäisille lapsille laaditaan tuplapäätökset eli sekä varhaiskasvatuslain että perusopetuslain säätämät hallintopäätökset tuen osalta. Kaunis ajatus jatkumosta ei siis toteudu.

Lausunnon tiivistelmä

Tiivistelmä lausunnon keskeisestä sisällöstä

Kokonaisuudessaan esiopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnos on eheä kokonaisuus, jossa on monia hyviä konkreettisia kuvauksia toiminnan järjestämiseen. Uudistetut termit ja perusteiden lukujen uudelleen kirjaus tuovat perustetekstiin luettavuutta ja selkeyttä tekstiä. Paikallisesti päätettäviin asioihin on kuitenkin jätetty isoja kokonaisuuksia, joiden suhteen

olisi kaivattu eritoten konkreettisia kuvauksia ja suurempaa raamitusta, kuten johtamisen käytänteiden sekä kahden eri lainsäädännön (perusopetuslaki ja varhaiskasvatuslaki) yhteensovittamiseen. Näihin kysymyksiin toivoisi esiopetuksen perusteluonnoksen kommenttien perusteella tulevan lisäyksiä ennen viimeistä versiota perusteista.

Mari Selin
sivistysjohtaja
0447100235
mari.selin@kajaani.fi

Kaisa Mattila
varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja
0447101720
kaisa.mattila@kajaani.fi